

تورک پوردی

①

تألیف : تورک پوردی

مقدمه : محمد علی

۱۳ حزیران ۱۳۳۹

صافی ۱۸

سال ۲

تورک کونستونی

منفور برجنايت — کچن مایسک یکریمی طفوزنجی کونی صدراعظم محمود شوکت پاشا اوتوموسیلی ایله بایزید میداندن آشاغی اینرکن پارمق قابیه دوغرو یاواشلادینی برصیره ده برطاقیم جانیلر طرفندن آتیلان قورشونلرله شهید ایدیلدی . مشارالیهک یاورى بحریه ملازمیلرندن ابراهیم بک ده بوسوء قصدک قربانی اولدی .

تورکیه نیک بوسوک زمانلرده کچیردیکی بیک تورلو فلاکتلر و جیمه لردن سوکرا براز سکون و آسودکی ایچنده علمی واجتماعی ترقیلرینه و ضیاعنک بر درجه یه قادار تلافیسنه چالیشماسی لازم کلدیکی بر صیراده مملکتک اک ناموسلی و حمیتلی ناصیه سنی طاشییان برذاتک منفور برجنايته قربان اولماسنه آجیامت قابل دکیلدر . محمود شوکت پاشا ، ۳۱ مارت حادثه سنی متعاقب روم ایلیدن استانبوله کلرک مشروطیتی اعاده یه موفق اولان حرکت اردوسنک قوماندانی ایدی . عثمانلی مشروطیتنک بوسورتله اشتهاره باشلایان شو تمیز سیاسی ، اوندن سوکرا بوتون حیاتی مملکتنک قوتلنمه سنه صرف ایتدی ، فقط مشنوم طالع اونی ایسته دیکنه موفق ایتدی .

محمود شوکت پاشا ایله عثمانلیلق بویوک بر اولادینی غیب ایتدی . « تورک یوردی » بوخصوصده حس ایتدیکی تأثر و ألملرینی اظهار ایتکلر تورکلکک یاقیشان قیبت شناسلنی کویستره ییلش اولدینی اعتقادنده در .

تورک شهیدی — محمود شوکت پاشانک قاتللرینی آزارکن جسارت و حماسنک قربانی اولان استانبول محافظلنی یاورى یوزباشی آماسیه لی حلمی بک ، یاراسنک اضطراربلری ایچنده کوموش صوبی خسته خانه سنه نقل ایدیلیرکن « یاشاسین تورکلک ! » دین و جوجو قلینه تورک تربیه سی ویرلسنی وصیت ایتشد . وظیفه قربانی اولان زواللی حلمینک حیاتنک صوک دقیقه لرنده تورکلکی دوشونمه سی . ملت مفکوره سنک آرتق نه قادار درین ایزلر حصوله کتیردیکنه دلیلدر . حلمی صوری اولومله اولدی ، فقط تورکلکک ابدیتی اوزرنده نورلی برهاله کیی پارلیور . حلمی ، صوک سوزلریله بویوک روحنک صاف ونزیه برتورک روحی اولدینی کویسترمشدر . وظیفه سنی ایفا ایده رکن شهید اولان حلمینک رسمی یوردن « تورک قهرمانلری » سلسله سی میانشده برنجی اولارق درج ایده جک و مرحومک حیاتندن بحث ایلرجه کدر . حلمی سیاسی برسوء قصدک دکیل ، وظیفه سنک قربانیدر . بوتک ایچون بزم ده تقدیس و تکریمزه بک زیاده لایقدر .

شمسی اسدالایف — قفقاسیه تورکلری آراسنده خیرات و حسنائی ایله تمیزاتمش و بر نام ایدی قازانمش اولان میلیونر شمس اسدالایفک قریمه وقوع بولان وفاتی تلغراف آژانسلری تبلیغ ایلهدیلر .

مشارالیهک ترجمه حالی بوتون دیگر تورکلرایچون ده بر نمونه اولاجنی ایچون کندیسی حقنده بعضی معلوماتک ویریله سی الزم کوروندی .

مرحوم اصلاً ایوم قفقاسیه تورکلرینک مرکز حیات اجتماعیه و فعالیت فکریه و ماده یی اولان باکو شهرک جوارنده واقع بالاخان کویی اهالیسندن ذراع بر عالمیه منسوبدر . بالاخان کویی باکو شهرینک اطرافنده بولان بوتون کویلرکی غایت زنکین پترول معدنلرینی حاوی بولنیور .

فقط اوزون مدت شو معدنلر کشف ایدلمش و باکو جوارنده واقع برلر قورو و قوماق چوللاردن و تیهلردن عبارت اولدینی ایچون برلر تورک اهاالیسی عصرلرجه یالکز بالیقچیلقله تمیشه و صوسلر غیرمنبت تارلارلی بیک زحمتلرله اکهرک غایت صبقی احتیاج و مضایقه ایچنده کچینمهیه محکوم بولنمشدر .

لاکن بوندن قرقالی سنه اول پترول معدنلری کشف ایدیلهرک ایشله نهمیه باشلادیغندن باکو بردن بره پارلادی و اهالی فوق العاده بر ثروت و سامانه مالک اولایلدی . ارجه منفیلر موقعی بولنان باکو ایالتی بوکره بوتون قفقاسیه تورکلرینک و مسلمانلرینک مرکز حیات اجتماعیه ، فکریه و تجاریه سی کسیلدی .

ایشته بومیانده قفقاسیه تورکلری طرفندن تجارت . صنایع و حیات اقتصادییه کوسترلش اولان استعداد و قابلیت فوق العاده تورکلرک بوکی تشبثانه عدم لیاقتلری حقیقه افواه عامه ده برلشمش اولان فکرک صرف بر خرافه دن عبارت اولدینی اثبات ایچون کفایت ایدره برلی اهاالیدن و قفقاسیه نیک باشقه جهتلرندن باکویه کلش اولان تورکلر آرز بر مدت طرفنده تجارت و اقتصاداً فوق العاده ترقی ایتدیله ، ایوم باکوده بر حیات بولنان و بوتون قفقاسیه تورکلرینک اقتصادی و فکری احیاسی بولنده بر جوق مادی و معنوی فداکارلارلر ده بولنمش اولان حاجی زین العابدین تقی یوف ، آقامصطفی مختاروف . موسی تقی یوف ، و مرحوم شمسی اسدالله و بولنله مماثل بر جوق تورک میلونرلری صرف کوبلی اهاالیدن اولارق نشئت ایله مشلردره از جمله شمسی اسدالایف عمرینک قسم کلیمسی یالکز سامان صانعله کچر مشدر ؛ فعال ، متشبث ، بوتون حیاتی چالیشمقدن عبارت اولان بو ذات معدنلرک کشتی مناسبی ایله اطرافنده وقوعه کلش اولان تبدلات اقتصادییه پک اعلا تقدیر ایدره بیک درلو مشقتلرله بیریکدیرمش اولدینی باره ایله آله غاز معدنلری حای برلر کچر مش و اوکوندن تا حیانتک صوک آتیه قدر ثروت و سامانجه علی الدوام ترقی ایتدیکی حالده اسکی چالیشقانلغنده . اسکی ساده حیاتنده دوام ایله مشدر . متوفی تورکستاندن باشلایهرق بتون وولغا نهری ، موسقووا ، پترسبورغ ایالتلرینه قدر هر یرده مؤسسات تجاریه لر تاسیس ایدره رک روسیه نیک هر گوشه سنده پترول تجارتک قسم مهمنی تحت انحصارینه آکشدی . وفات ایتدیکی زمان یالکز نقد اوله رق بکری بش میلون روبله یعنی اوچ میلون لیرادن زیاده بر ثروت بیراقشدر . بر حیات بولندینی مدنجه روسیه ده ساکن بونون مسلمانلرک احتیاجات معنویه و مادیه سنک تطمینی ایچون پک زیاده چالیشمشدر . بر جوق جامعلر بناء ، مکتبلر تاسیس ایله مشدر . بر جوق طلبه و طالبانی کندی نامنه مختلف درجه مکاتبده اوقوتدرمشدر . خلاصه روسیه تورکلری و مسلمانلرینک مادی و معنوی احیاسی ایچون پک جوق چالیشمشدر .

وفاتندن سوکوره بیراقش اولدینی وصیت نامه سنده ده مسلمانلرک معارف احتیاجلری تطمین ایله مک ایچون ایک ییق میلون روبله یعنی اوچ یوز بیک لیرادن زیاده ترک ایله مشدر . مشارالیهک ایک اوغلی قالمشدر . بیوکنک اسمی میرزا ، کوچوکنک اسمی علی دره بولنر اولدجه منورالافکار ، باکوده فعالیت اجتماعیه لری ایله تمیز اتمش . جدی ، فعال چالیشقان کنجلردره از جمله علی محاربه زائله مناسبی ایله استانبوله قدر کلش و کوللی اولارق بولایر قطعاتنده خدمت ایله مشدر .

بولنلرکده بابالرینک خیرات و حسناتجه ایزخی تعقیب ایدره جکاری محقق در . جناب حق کندیلرینه صبر جمیل و اجر جزیل احسان ایله سین . ت . ی .